

แบบรายงานสรุปผลการเข้ารับการพัฒนาความรู้
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัด สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๘

เรียน ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินเพชรบูรณ์

ด้วยข้าพเจ้า นายสรารุช อธิระปัญญา ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ สังกัดสถานีพัฒนาที่ดินเพชรบูรณ์ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๘ กรมพัฒนาที่ดิน ได้เข้ารับการพัฒนาความรู้ (Coaching) โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ในวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๕ ๕ เป็นเวลารวมทั้งสิ้น ๑ วัน ณ สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบูรณ์ ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวจัดโดย สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบูรณ์

บัดนี้ ข้าพเจ้าได้เข้ารับพัฒนาความรู้ หลักสูตรดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานสรุปผลการพัฒนาความรู้ เพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๑. การพัฒนาความรู้ ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้การดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- เพื่อให้เจ้าหน้าที่นำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมีความโปร่งใส

๒. เนื้อหาและหัวข้อวิชาของการพัฒนาความรู้ มีดังนี้

๑. ความหมายและความสำคัญของดิน

ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ (natural body) ที่เกิดจากการสลายตัวของหินและแร่ธาตุต่างๆ ผสมคลุกเคล้ากับอินทรีย์วัตถุ ซึ่งปกคลุมผิวดินโลก อยู่เป็นชั้นบางๆ เป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโตและการทรงตัวของพืช ดินประกอบด้วย แร่ธาตุที่เป็นของแข็ง อินทรีย์วัตถุ น้ำ และอากาศ ที่มีสัดส่วนแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับชนิดของดิน

ดินเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญทางการเกษตร เนื่องจากเป็นปัจจัยหลักที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืชเป็นแหล่งให้ธาตุอาหารและน้ำแก่พืช เป็นที่ยึดเกาะของรากให้พืชทรงตัวอยู่ได้และเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ ยิ่งไปกว่านั้นดินยังเป็นที่มาของปัจจัยสี่สำหรับมนุษย์ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัยซึ่งก่อให้เกิดวัฒนธรรมและอารยธรรมของชุมชนต่างๆ มากมาย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมนุษย์ใช้ทรัพยากรดินเพื่อการเกษตร เช่น ใช้เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ทำการประมง และป่าไม้เป็นที่กักเก็บน้ำหรือเป็นแหล่งน้ำ ตลอดจนเป็นรากฐานของเส้นทางคมนาคมและที่อยู่อาศัย เป็นต้น

๒. สมบัติของดิน

๒.๑ สมบัติทางสัณฐานวิทยา เป็นลักษณะและสมบัติทางกายภาพ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างหรือรูปร่างของดิน ที่เราสามารถสังเกตได้จากหน้าตัดของดิน หรือจากหน้าตัดถนน บ่อขุด จะสังเกตเห็นว่าดินแต่ละดินตามแนวความลึก สามารถแบ่งออกเป็นชั้นต่างๆ ได้หลายชั้น มากน้อยชั้นแตกต่างกันไป สมบัติทางสัณฐานวิทยาที่สำคัญ ได้แก่ ความลึก ความหนาของชั้นดิน สีพื้นและสีจุดประของดิน โครงสร้างของดิน การเกาะยึดตัวของเม็ดดิน ช่องว่างในดิน กรวด หิน ลูกรัง ปริมาณรากพืช เป็นต้น

๒.๒ สมบัติทางกายภาพ เป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสถานะและการเคลื่อนย้ายของสสาร การไหลของน้ำ สารละลาย และของเหลว หรือการเปลี่ยนแปลงของพลังงานในดิน เช่น เนื้อดิน ความหนาแน่นของดิน ความชื้นการซึมน้ำของดิน การยึดหดตัว ความพรุนของดิน

๒.๓ สมบัติทางเคมี เป็นสมบัติที่เกี่ยวข้องกับการดูดซับและแลกเปลี่ยนแร่ธาตุต่างๆ ระหว่างดินกับสภาพแวดล้อม เกี่ยวข้องกับปฏิกิริยาต่างๆ ทางเคมีของดิน เช่น ปฏิกิริยาดินหรือค่า pH ความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุ การอิมมัลชันด้วยเบส ธาตุอาหารพืชต่างๆ รวมถึงแร่ธาตุที่เป็นพิษ

๒.๔ สมบัติทางแร่วิทยา เป็นสมบัติที่เกี่ยวข้องกับชนิด ปริมาณ และองค์ประกอบ ของแร่ต่างๆ ในดิน ทั้งแร่ดั้งเดิมและแร่ที่เกิดขึ้นใหม่ เช่น แร่ควอตซ์ เฟลด์สปาร์ ไมก้า แร่ดินเหนียวชนิดต่างๆ ออกไซด์ของเหล็กและอะลูมิเนียม ซึ่งมีความสำคัญต่อสมบัติอื่นๆ และกระบวนการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในดิน

๒.๕ สมบัติทางจุลสัณฐานวิทยา เป็นสมบัติทางโครงสร้างและองค์ประกอบของดินที่ไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่า จำเป็นต้องใช้เครื่องมือช่วย ได้แก่ แวนชยาย กล้องจุลทรรศน์ จะช่วยให้เข้าใจถึงลักษณะสมบัติ และกระบวนการที่เกิดขึ้นในดินดีขึ้น

๒.๖ สมบัติทางชีวภาพ เป็นสมบัติที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตในดินขนาดต่างๆ ได้แก่ พืช สัตว์ และจุลินทรีย์ดินเกี่ยวข้องกับปริมาณและกิจกรรมของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ต่อกระบวนการที่เกิดขึ้นในดิน ทั้งที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษ

๓. ทรัพยากรดินของประเทศไทย

ทรัพยากรดินของภาคเหนือ โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ราบหรือค่อนข้างราบ มีศักยภาพทางการเกษตรอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง แต่มีข้อจำกัดของพื้นที่ของภาคที่เป็นเทือกเขาและมีความลาดชันสูงมากเป็นส่วนใหญ่ ทรัพยากรดินภาคกลาง เป็นดินที่มีศักยภาพทางการเกษตรค่อนข้างสูงถึงสูง เพราะดินมีพัฒนาการสูงและมีระดับความอุดมสมบูรณ์ต่ำเป็นส่วนใหญ่ของพื้นที่ทำการเกษตร ทรัพยากรดินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มีศักยภาพทางการเกษตรค่อนข้างต่ำหรือต่ำในทางการเกษตร เนื่องจากดินมีข้อจำกัดเป็นส่วนใหญ่ของพื้นที่ทำการเกษตร เช่น เนื้อออกทรายจัดทำให้มีความจุในการอุ้มน้ำต่ำ เนื้อดินมีกรวดลูกรังปน ปัญหาผลกระทบจากความเค็มของดิน และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ทรัพยากรดินภาคตะวันออก ส่วนใหญ่มีศักยภาพทางการเกษตรระดับต่ำถึงค่อนข้างต่ำคล้ายคลึงกับทรัพยากรดินภาคใต้ที่ดินมีการชะล้างธาตุอาหารออกจากดินสูงและมีระดับความอุดมสมบูรณ์ต่ำ แต่เนื่องจากดินมีความชื้นค่อนข้างสม่ำเสมอ ทำให้เหมาะสมในการผลิตพืชแบบไม้ผลและไม้ยืนต้น จึงทำให้มีปัญหาทางการเกษตรน้อยกว่าภูมิภาคอื่นๆ

๔. การใช้งานแอปพลิเคชัน LDD On Farm Land Use Planning

แอปพลิเคชันนี้ LDD On Farm Land Use Planning เกษตรกรสามารถวาดแปลงและบริหารจัดการข้อมูลแปลงได้ด้วยตนเองบนแผนที่ Online ทำให้ทราบถึงข้อมูลแปลงนั้นๆ ตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว พร้อมระบบในการคำนวณต้นทุนการผลิต และคาดการณ์ผลผลิตประจำแปลง รายรับ-รายจ่าย ผลกำไรขาดทุน และสรุปข้อมูลให้เกษตรกรเป็นรายแปลง พร้อมทั้ง มี QR Code เพื่อให้เกษตรกรสามารถสแกนเข้าดูข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เพื่อนำมาใช้วางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่ของเกษตรกรรายแปลงได้อย่างเหมาะสม

๓. ประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาความรู้ต่อตนเอง ได้แก่

๑. มีความรู้ ความเข้าใจ ในโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพิ่มขึ้น
๒. เพื่อนำไปใช้ประกอบในการพิจารณาในการคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
๓. เสริมสร้างความรู้ในด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ในระบบ

๔. แนวทางในการนำความรู้ ทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาความรู้ฯ ครั้งนี้ ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงาน มีดังนี้

๑. นำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้กับบุคลากรในหน่วยงาน เจ้าหน้าที่หมอดินอาสา ในการคัดเลือกเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการ
๒. หมอดินอาสา สามารถตัดสินใจในการที่คัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการดังกล่าวได้
๓. ในระบบการเบิกจ่าย ช่วยสร้างความเข้าใจในแต่ละขั้นตอนในการทำงานของเจ้าหน้าที่ ตามระยะเวลาที่กำหนด

๕. ปัญหาและอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการนำความรู้ และทักษะที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน

ความชัดเจนในเอกสารสิทธิ์ที่ดินในอยู่ในเขตชลประทานบางพื้นที่อยู่คาบเกี่ยวนอกเขต

๖. ความต้องการการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา เพื่อส่งเสริมให้สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้สัมฤทธิ์ผล ได้แก่

-

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ).....

(นายสุรารุช ธีวีระปัญญา)
ผู้เข้ารับการพัฒนาความรู้